

CHIZMACHILIK FANIDAN METODIK QO‘LLANMA ISHLAB CHIQUISHNING QISQACHA MAZMUNI

<p>Nasirdinova Rayxonaxon Nurillo qizi</p>	<p>Qo‘qon davlat universiteti 3-kurs talabasi</p>
<p>Qosimova Nilufar Muratjon qizi</p>	<p>Qo‘qonDU San‘atshunoslik kafedrasida dotsenti nilufarjalilova@mail.ru</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Annotatsiya</p>	<p>Mazkur maqolada chizmachilik fanidan metodik qo‘llanma ishlab chiqishning nazariy va amaliy asoslari yoritilgan. Metodik qo‘llanma ta‘lim jarayonini samarali tashkil etish, o‘qituvchining pedagogik faoliyatini qo‘llab-quvvatlash hamda o‘quvchilarning grafik savodxonligini oshirishga xizmat qiladi. Maqolada metodik qo‘llanmaning tuzilishi, ishlab chiqish bosqichlari, didaktik tamoyillari hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, chizmachilik fanini o‘qitishda innovatsion yondashuvlar va elektron metodik resurslarni yaratishning ahamiyati yoritilgan.</p>
<p>Kalit so‘zlar</p>	<p>metodik qo‘llanma, chizmachilik, pedagogik texnologiya, didaktika, grafik savodxonlik, muhandislik grafikasi, ta‘lim metodikasi, innovatsion ta‘lim, elektron resurs.</p>

Bugungi kunda ta‘lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida o‘quv-metodik materiallarni takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, chizmachilik fanini o‘qitishda metodik qo‘llanmalar o‘qituvchining asosiy ish vositalaridan biri hisoblanadi. Metodik qo‘llanma o‘quv jarayonini rejalashtirish, darslarni samarali tashkil etish va o‘quvchilarning bilimini mustahkamlashga xizmat qiladi. Chizmachilik fani amaliy va murakkab fanlardan biri bo‘lib, unda o‘quvchilarning fazoviy tafakkuri va grafik savodxonligini rivojlantirish muhimdir. Shu sababli metodik qo‘llanma ishlab chiqish jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va axborot-kommunikatsiya vositalaridan foydalanish dolzarb hisoblanadi. Metodik qo‘llanma — bu ma‘lum fan yoki mavzu bo‘yicha o‘qituvchiga darslarni tashkil etishda yordam beruvchi ilmiy-amaliy hujjatdir. Chizmachilik fanida metodik qo‘llanma quyidagi vazifalarni bajaradi:

- I. o‘quv materiallarini tizimlashtirish;
- II. darslarni rejalashtirishga yordam berish;
- III. amaliy mashg‘ulotlarni tashkil etish;
- IV. o‘quvchilarning grafik ko‘nikmalarini rivojlantirish;
- V. baholash mezonlarini belgilash.

Metodik qo‘llanma o‘qituvchiga dars jarayonini samarali boshqarish imkonini beradi.

Metodik qo‘llanma ishlab chiqishDA quyidagi bosqichlar amalga oshiriladi.

1. Tahlil bosqichi

Dastlab o‘quv dasturi, davlat ta‘lim standarti va mavjud metodik materiallar tahlil qilinadi. Bu bosqichda fan mazmuni va o‘quvchilarning ehtiyojlari o‘rganiladi.

2. Rejalashtirish bosqichi

Metodik qo‘llanmaning tuzilishi va mavzular ketma-ketligi belgilanadi. Har bir mavzu uchun maqsad va vazifalar aniqlanadi.

3. Mazmuni ishlab chiqish

Ushbu bosqichda nazariy materiallar, amaliy topshiriqlar, testlar va grafik mashqlar tayyorlanadi.

4. Metodik tavsiyalarni ishlab chiqish

O‘qituvchilar uchun darsni tashkil etish usullari, interfaol metodlar va baholash mezonlari ishlab chiqiladi.

5. Sinovdan o‘tkazish va takomillashtirish

Tayyor metodik qo‘llanma amaliyotda sinovdan o‘tkazilib, kamchiliklar bartaraf etiladi.

Metodik qo‘llanma odatda quyidagi qismlardan iborat bo‘ladi:

1. kirish qismi;
2. o‘quv dasturi tahlili;
3. dars ishlanmalari;
4. amaliy mashg‘ulotlar;
5. test va nazorat topshiriqlari;
6. baholash mezonlari;
7. qo‘shimcha materiallar.

Har bir bo‘lim o‘quvchilarning grafik savodxonligini oshirishga yo‘naltirilgan bo‘lishi lozim. Metodik qo‘llanmani ishlab chiqishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar muhim o‘rin tutadi. AutoCAD, Kompas-3D va SolidWorks kabi dasturlar orqali o‘quvchilarga 3D modellashtirish va virtual chizmachilik imkoniyatlari yaratiladi.

Metodik qo‘llanma quyidagi jihatlari bilan muhim hisoblanadi:

- o‘qituvchining ishini yengillashtiradi;
- ta‘lim jarayonini tizimlashtiradi;
- dars samaradorligini oshiradi;
- o‘quvchilarning mustaqil ishlashini rivojlantiradi;
- grafik savodxonlikni oshiradi.

Shuningdek, elektron metodik qo‘llanmalar masofaviy ta‘lim sharoitida ham keng qo‘llanilmoqda. Raqamli texnologiyalar rivojlanishi natijasida elektron metodik qo‘llanmalar keng tarqalmoqda. Ular:

- multimedia materiallarni o‘z ichiga oladi;
- videodarslar bilan boyitiladi;
- interaktiv testlarga ega bo‘ladi;
- masofaviy foydalanish imkonini beradi.

Bunday qo‘llanmalar Google Classroom, Moodle va boshqa platformalarda joylashtiriladi. Metodik qo‘llanma ishlab chiqishda quyidagi muammolarga duch kelish mumkin.

- vaqt yetishmasligi;
- texnik resurslarning cheklanganligi;
- pedagoglarning metodik tajribasi yetarli emasligi;
- elektron resurslar yaratish ko'nikmasining pastligi.

Bu muammolarni bartaraf etish uchun o'qituvchilarning malakasini oshirish va zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish zarur.

Chizmachilik fanidan metodik qo'llanma ishlab chiqish ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda muhim ahamiyatga ega. U o'qituvchiga darslarni rejalashtirish, o'quvchilarning bilimni baholash va amaliy mashg'ulotlarni tashkil etishda yordam beradi. Zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish metodik qo'llanmaning sifatini oshiradi. Shu sababli chizmachilik fanida metodik qo'llanmalarni takomillashtirish va elektron shaklda yaratish dolzarb pedagogik vazifa hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Rahmonov R. Muhandislik grafikasi va chizmachilik asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
2. Karimov U. Ta'lim metodikasini ishlab chiqish texnologiyalari. – Toshkent: Fan, 2022.
3. Eshmurodov S. Elektron ta'lim resurslari va metodik qo'llanmalar. – Toshkent: Ma'naviyat, 2020.
4. Qosimova, N. (2022). Goals and objectives of creative thinking in the course of the lesson. *Educational and Pedagogical Sciences*, 14(7), 2167-2170.
5. Solijon o'g'li, Q. B. Carpentry Schools-Applied Art Foundation Of Development. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 945-949.
6. Sharifjon o'g'li, H. S. (2026, April). UMUMTA'LIM MAKTABLARINING 5-SINF TASVIRIY SAN'AT DARSLARIDA "O'ZBEKISTON RASSOMLARI" MAVZUSIDA RASM ISHLASH METODIKASINI O'RGATISH. In *International Conference on Education, Psychology and Humanities* (Vol. 1, No. 4, pp. 147-151).
7. Sharifjon o'g'li, H. S. (2026, April). ZAMONAVIY CHIZMACHILIK DARSLARINI TASHKIL ETISHDA IJTIMOYIY FALSAFANING AHAMIYATI. In *International Conference on Education, Psychology and Humanities* (Vol. 1, No. 4, pp. 152-160).
8. Nilufar, K. (2022). IN FINE ARTS AND DRAWING LESSONS. USING CASE STAGE EDUCATIONAL TECHNOLOGY." *Open Access Repository*9, 11, 88-92.
9. Muhammedovich, S. U. B. Problems of Teaching Drawing at School. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 4(1), 35-39.
10. Nilufarkhan, Q., & Dildorakhan, A. (2022). Theoretical foundations of the history of applied arts of Uzbekistan. In *E Conference Zone* (Vol. 1, pp. 12-13).
11. Kasimova, N. M. K. (2022). Representatives of the Kokan School of Coppersmithing, Glorifying the National Craft. *RegiINTERNATIONAL JOURNAL*

ON ECONOMICS, FINANCE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT, 4(11), 86-90.

12. Qosimova, N. (2022). IN FINE ARTS AND DRAWING LESSONS. USING CASE STAGE EDUCATIONAL TECHNOLOGY." Scienceweb academic papers collection.

13. Qosimova, N. (2022). Goals and objectives of creative thinking in the course of the lesson. *Educational and Pedagogical Sciences*, 14(7), 2167-2170.

14. Nilufarkhan, Q., & Dildorakhan, A. (2022). Theoretical foundations of the history of applied arts of Uzbekistan. In *E Conference Zone* (Vol. 1, pp. 12-13).

15. Solijon o'g'li, Q. B. Carpentry Schools-Applied Art Foundation Of Development. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 945-949.

16. Kasimova, N. M. K. (2022). Representatives of the Kokan School of Coppersmithing, Glorifying the National Craft. *RegiINTERNATIONAL JOURNAL ON ECONOMICS, FINANCE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT*, 4(11), 86-90.